

3.5. ΤΟ ΒΑΘΥΤΕΡΟ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Απόψεις των νέων για τον Γάμο.

Ας καταγράψουμε στον πίνακα όσες περισσότερες λέξεις σάς έρχονται στον νου με τη λέξη «γάμος». Στη συνέχεια θα τις ομαδοποιήσουμε με τη βοήθειά σας και θα τις παρουσιάσουμε.

Ο κυκλικός χορός στο μυστήριο του Γάμου.

Η διδασκαλία της Ορθόδοξης Εκκλησίας για το μυστήριο του Γάμου.

Χωρισμένοι σε ομάδες μελετήστε κείμενα της χριστιανικής παράδοσης για τη διδασκαλία και τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας για τη σχέση των δύο φύλων και τον γάμο. Τέλος, σε ολομέλεια παρουσιάζετε και συζητάτε τα πορίσματα της μελέτης σας.

1. Το νόημα της συμβίωσης

Ο Κύριος ο Θεός είπε: «Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος. Θα του φτιάξω έναν σύντροφο όμοιον μ' αυτόν».

Γένεση 2, 18 1.

2. Λόγια αγάπης συζύγου

Λόγια αγάπης να της λες... Εγώ από όλα, την δική σου αγάπη προτιμώ και τίποτε δεν μου είναι οδυνηρό, όσο το να βρεθώ σε διάσταση μαζί σου. Κι αν όλα χρειαστεί να τα χάσω κι αν στους εσχάτους βρεθώ κινδύνους, οτιδήποτε κι αν πάθω, όλα μου είναι υποφερτά, όσο εσύ μου είσαι καλά.. Και τα παιδιά τότε μου είναι πολύ αγαπητά, εφ' όσον εσύ με συμπαθείς. Όλα δικά σου είναι. Αυτό με συμβουλεύει ο Παύλος λέγοντας ότι ο άνδρας δεν εξουσιάζει το σώμα του, αλλά η γυναίκα του. Κι αν δεν έχω εγώ εξουσία στο σώμα μου, αλλά εσύ, πόσο μάλλον δικά σου είναι όλα τα άλλα. Σώμα δεν έχεις δικό σου... Δεν είμαστε δύο σώματα μετά το γάμο, αλλά γίναμε ένα· δεν έχουμε δύο περιουσίες, αλλά μία. ... Όλα δικά σου είναι, κι εγώ δικός σου είμαι, κορίτσι μου... Ποτέ να μη μιλάς με πεζό τρόπο, αλλά με φιλοφροσύνη, με τιμή, με αγάπη πολλή. Να την τιμάς, και δεν θα βρεθεί στην ανάγκη να ζητήσει την τιμή από τους άλλους. Να την προτιμάς από όλους για όλα, για την ομορφιά, για την σύνεσή της, και να την επαινείς. Να κάνεις φανερό ότι σου αρέσει η συντροφιά της και ότι προτιμάς να μένεις

στο σπίτι για να είσαι μαζί της, από το να βγαίνεις στην αγορά. Από όλους τους φίλους να την προτιμάς, και από τα παιδιά που σου χάρισε ακόμα, κι αυτά εξαιτίας της να τα αγαπάς.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

3. Μυστήριο αγάπης

α. Εκεί όπου ο άνδρας και η γυναίκα και τα παιδιά είναι συνδεδεμένοι με δεσμούς ομόνοιας και φιλίας και αρετής, εκεί βρίσκεται ανάμεσά τους ο Χριστός.

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

β. Αυτό είναι πραγματική οικογενειακή ζωή, αυτό είναι ο αληθινός πλούτος, αυτή η μεγαλύτερη περιουσία, όταν δηλαδή ο άντρας δεν συγκρούεται με τη γυναίκα του, αλλά είναι ενωμένοι σαν ένα σώμα... Δεν υπάρχει τίποτε, τίποτε πολυτιμότερο από το ν' αγαπιέται πολύ ο άντρας από τη γυναίκα του και η γυναίκα από τον άντρα της. Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος.

γ. Ο γάμος είναι μυστήριο αγάπης. Διότι η γυναίκα και ο άνδρας δεν είναι δύο άνθρωποι, αλλά ένας...

Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Η θεολογία του μυστηρίου του Γάμου.

Με βάση τη φράση «Είς σάρκα μίαν» ως προσπαθήσουμε να αναπτύξουμε μια σειρά θέσεων και να επιχειρηματολογήσουμε στην ολομέλεια της τάξης για θέματα όπως: Τι απαντά ο Χριστιανισμός σε ποικίλα ζητήματα που ανακύπτουν στη σχέση μέσα στο γάμο; Τι κρατάει μια σχέση ισχυρή στο γάμο ώστε να μπορέσει να πραγματώσει το «Είς σάρκα μίαν»;

Η Εκκλησία ευλογεί και εντάσσει στο σώμα της την ένωση του άνδρα και της γυναίκας «είς σάρκα μίαν» με το μυστήριο του Γάμου. Με την ευλογία του Θεού, η ένωση αυτή γίνεται συζυγία, κοινωνία ζωής και σωμάτων με στόχο την τελείωση των προσώπων και τη σωτηρία. Η απόκτηση παιδιών δεν είναι ο πρώτος ή ο μοναδικός σκοπός του Γάμου. Τα παιδιά είναι καρπός της αγαπητικής σχέσης των συζύγων. Έτσι, δημιουργείται η οικογένεια, η «κατ' οίκον Έκκλησία».

Ο Θεός δημιούργησε και ευλόγησε το πρώτο ζευγάρι. Η Εύα ήταν για τον Αδάμ σάρκα από τη σάρκα του, συμπορευτής του στο δρόμο για την τελείωση και την ένωση με το Θεό. Η αρχική αυτή ενότητα και η κοινή πορεία του ζεύγους διασπάστηκε από την πτώση του ανθρώπου. Έτσι άρχισαν οι έχθρες και οι εγωιστικές αντιπαραθέσεις μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας. Ο Χριστός, όμως, ευλογώντας το Γάμο, μεταμορφώνει τα αποτελέσματα της πτώσης σε μια κοινωνία ενότητας του ανδρόγυνου, μεταξύ τους και με το Θεό. Η σημαντικότερη στιγμή του μυστηρίου του Γάμου είναι όταν ο ιερέας ενώνει τα χέρια των νυμφευόμενων (η λεγόμενη «άρμοση των χειρών»). Η ωραία αυτή συνήθεια σημαίνει την αδιάσπαστη ένωσή τους αλλά και την τιμή που δείχνει στο νέο ζευγάρι ο Θεός, ο οποίος οδηγεί τη γυναίκα προς τον άνδρα ως νυμφαγωγός, όπως κάποτε είχε οδηγήσει την Εύα προς τον Αδάμ.

Ο απόστολος Παύλος ονομάζει «μέγα» το μυστήριο του Γάμου (παραπάνω κείμενο), διότι η ένωση του άνδρα και της γυναίκας «είς σάρκα μίαν» έχει ως πρότυπο την ένωση του Χριστού με την Εκκλησία. Είναι αδύνατη η εφαρμογή της αγάπης μεταξύ των ανθρώπων χωρίς την αναφορά στο Θεό. Γι' αυτό τονίζεται ότι ο άνδρας αγαπά και φροντίζει τη γυναίκα όπως αγαπήσε την Εκκλησία ο Χριστός (δηλαδή μέχρι θανάτου), η δε γυναίκα υπακούει στον άνδρα όπως η Εκκλησία στο Χριστό. Ο άνδρας θεωρείται ως κεφαλή της γυναίκας όχι με την έννοια της εξουσίας, αλλά με την έννοια της θυσίας όπως ακριβώς συνέβη με το Χριστό, που είναι η κεφαλή της Εκκλησίας.

Σχολικό Βιβλίο Θρησκευτικών Α' Λυκείου, ΔΕ 25.

Ο συμβολισμός των τελουμένων στο μυστήριο του Γάμου

Κατά την τέλεση του μυστηρίου του Γάμου χρησιμοποιούνται υλικά στοιχεία, ως σύμβολα κάποιων βαθύτερων αληθειών.

1. Τα **δακτυλίδια** είναι η σφραγίδα της ένωσης αλλά και η έκφραση της σταθερότητας της σχέσης, της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αλληλοπροσφοράς των συζύγων.
2. Τα **στεφάνια** αποτελούν την επιβράβευση για την εντιμότητα της ζωής των νυμφευόμενων μέχρι το Γάμο. Οι σύζυγοι στεφανώνονται ως άρχοντες, διότι αποκτούν και πάλι τη θέση του συνδημουργού.
3. Το **κοινό ποτήριο** μας θυμίζει ότι κάποτε το μυστήριο του Γάμου γινόταν μαζί με τη Θεία Ευχαριστία και ότι οι νεόνυμφοι μεταλάμβαναν. Υπενθυμίζει, επίσης ότι οι σύζυγοι θα έχουν πλέον κοινή συμμετοχή στις χαρές και στις λύπες.
4. **Ο χορός γύρω από το τραπέζι** με το τροπάριο «Ησαΐα χόρευε...» εκφράζει τη χαρά και το πανηγυρικό αίσθημα που συνοδεύει το Γάμο. Επίσης έκφραση ευχής για την ευτεκνία και την προκοπή του ζεύγους είναι το ρύζι που ρίχνεται κατά τη διάρκεια του χορού.

Σχολικό Βιβλίο Θρησκευτικών Α΄ Λυκείου, ΔΕ 25

Τα στέφανα αγιάζονται επί του ιερού Ευαγγελίου.

Το κοινό ποτήριο.

Αντιλήψεις για τον γάμο στη σύγχρονη εποχή.

Αφού μελετήσετε τα σχετικά κείμενα προσπαθήστε να δημιουργήσετε έναν χάρτη εννοιών με τις λέξεις: άνδρας, γυναίκα, σχέσεις δύο φύλων, έρωτας, γάμος στον Χριστιανισμό. Κατά την έρευνά σας μπορείτε να συνδυάσετε τα κείμενα με εικονιστικό υλικό.

Ενότητα στον γάμο

Αυτό που δίνει στο ζευγάρι τον χαρακτήρα ενός οργανικού συνόλου είναι το Άγιο Πνεύμα, που σε τελική ανάλυση είναι εκείνο που δίνει τα διάφορα χαρίσματα στους συζύγους. Στα δε χαρίσματα δίνει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν στην υπηρεσία του νέου σώματος, που δημιουργείται από την ένωση των συζύγων, και τα ίδια να εμφανίζονται ως κοινά χαρίσματα. Όταν το Πνεύμα βρίσκεται στον κάθε σύζυγο και γίνεται μια δύναμη, που τους κρατάει και τους δυο δεμένους, τότε μπορούμε να πούμε ότι και οι σύζυγοι βρίσκονται μέσα στο Πνεύμα. Σ' αυτήν την περίπτωση το Πνεύμα είναι ένα είδος

πνευματικού κλίματος μέσα στο οποίο οι σύζυγοι συναντιούνται ή μία γέφυρα που τους ενώνει... Το Άγιο Πνεύμα, που κάνει τον γάμο έναν οργανισμό με τη δική του ζωή, αυτό χορηγεί και τα διαφορετικά χαρίσματα. Δένει τους συζύγους μεταξύ τους και τους κάνει να αισθάνονται ότι ανήκουν ο ένας στον άλλο. Δημιουργεί στους συζύγους την πεποίθηση ότι το χάρισμα του καθενός υπάρχει για χάρη του άλλου. Το Άγιο Πνεύμα είναι ο πνευματικός σύνδεσμος μεταξύ των συζύγων, η ενωτική δύναμη που κάνει τους συζύγους μια ενότητα, η δύναμη της συνοχής στο γάμο. Όπως τα διάφορα όργανα στο σώμα έχουν μέσα τους μια συνεκτική δύναμη που τα κρατάει μαζί, έτσι το Άγιο Πνεύμα, όταν βρίσκεται μέσα στους συζύγους, τους κρατάει μαζί και τους δημιουργεί τη βεβαιότητα ότι η ολοκλήρωση είναι δυνατή μόνο στην ένωση... Το Πνεύμα βρίσκεται μέσα σε κάθε σύζυγο με τα διαφορετικά χαρίσματα ή με τα αμοιβαία αλληλεξαρτώμενα χαρίσματα, που ούτε εξομοιώνουν τους συζύγους, αλλά ούτε τους επιτρέπουν να λειτουργήσουν μεμονωμένα και ανεξάρτητα ο ένας από τον άλλο. Όπως στο σώμα το κάθε όργανο έχει τη δική του λειτουργία, έτσι και τα χαρίσματα, οι διακονίες των συζύγων, δεν μπορούν να περάσουν από τον ένα σύζυγο στον άλλο, ωστόσο το όφελος που εκπηγάζει το απολαμβάνουν και οι δύο. Όπως γίνεται και στο σώμα, όπου το χέρι παραμένει χέρι και το πόδι παραμένει πόδι, το καθένα με τη δική του λειτουργία. Το καθένα απ' αυτά, πραγματοποιώντας τη δική του λειτουργία, ωφελείται τόσο απ' τη λειτουργία των άλλων, όσο και από τη δύναμη ζωής ολόκληρου του σώματος και μεταδίδει επίσης με τη σειρά του στα άλλα μέλη και σ' ολόκληρο το σώμα το όφελος από τη δική του λειτουργία.

Άγιοι Ακύλας και Πρίσκιλλα

π. Φιλόθεος Φάρος, π. Σταύρος Κοφινάς, *Συζυγία*

Αρμονική συνύπαρξη

Κάθε άνθρωπος έχει γεννηθεί σ' ένα συγκεκριμένο πολιτιστικό περιβάλλον, μέσα στο οποίο αρχικά αναπτύσσεται και διαμορφώνεται, προχωρώντας από την απλή ύπαρξη στη συνύπαρξη. Είναι φυσικό λοιπόν να επηρεάζεται από τις αρχές που ισχύουν για τη συμβίωση και τον αλληλοσεβασμό μεταξύ των ανθρώπων. Στη διάρκεια του βίου του καλείται να αντλεί από τα ευφορότερα πνευματικά κοιτάσματα της θρησκευτικής του παραδόσεως εκείνες τις αξίες, που εμπνέουν τη ζωή για μια αρμονική συνύπαρξη... Όσα ζούμε στον χώρο της χριστιανικής πίστεως όχι μόνο συμβάλλουν σταθερά στην αρμονική συνύπαρξη, αλλά την ανυψώνουν και τη μεταμορφώνουν σε κάτι σημαντικότερο: σε «κοινωνία προσώπων». Πρόκειται για μια σταδιακή συνειδητοποίηση και πορεία από την ύπαρξη στη συνύπαρξη, από τη συνύπαρξη στην κοινωνία. Η ύψιστη και απόλυτη αρχή, ο όντως Ων, ο Τριαδικός Θεός, κατά τη χριστιανική πίστη, είναι κοινωνία αγάπης προσώπων. Αυτό που μεταμορφώνει την απλή συνύπαρξη σε κοινωνία είναι ακριβώς η αγάπη. Αυτή μετασχηματίζει το ανθρώπινο ον από άτομο σε πρόσωπο. Η χριστιανική παράδοση θεμελιώνεται πάνω σε αυτήν τη βεβαιότητα. Και αναπτύσσεται με τόλμη στις επόμενες φάσεις. Η σχέση του Θεού με τον κόσμο, ιδιαίτερα με την ανθρωπότητα, είναι σχέση αγάπης, που τείνει στη δημιουργία «κοινωνίας». Η Ενανθρώπηση του Λόγου αποτελεί μια εκπληκτική κίνηση της αγάπης του Θεού, που αποσκοπεί σε «κοινωνία» Θεού και ανθρώπων. Η Εκκλησία του Χριστού συνεχίζει την αποστολή του Ένσαρκου Λόγου, του Ιησού Χριστού, μέσα στην ιστορία. Η ύπαρξή της, η μαρτυρία της, η μυστηριακή ζωή, επιδιώκουν την «κοινωνία» του ανθρώπου με τον Θεό και των ανθρώπων μεταξύ τους. Εμπνέοντας και ενισχύοντας με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος την αγάπη στις ποικίλες μορφές της, με το εύρος και τη δυναμική που αποκαλύπτει η Καινή Διαθήκη (π.χ. η επί του Όρους Ομιλία, η παραβολή του καλού Σαμαρείτη, ο Ύμνος της αγάπης, η Α' Επιστολή Ιωάννου). Έχοντας ως κέντρο της λειτουργικής και πνευματικής ζωής τη Θεία Κοινωνία. Χρέος και αγώνας κάθε ανθρώπου είναι να συνεισφέρει στην αρμονική συνύπαρξη. Όραμα, προσδοκία και προσευ-

χή του πιστού χριστιανού, καθώς ατενίζει σταθερά το μυστήριο των προσώπων της Αγίας Τριάδος και την ενανθρώπιση του Λόγου, ο Οποίος αποκαλύπτει το πλήρωμα της αγάπης, είναι να ανέρχεται σε ένα επόμενο επίπεδο: να συμβάλλει με τη μυστική ενέργεια του Αγίου Πνεύματος στην ανύψωση της απλής συνυπάρξεως των ανθρώπων σε κοινωνία προσώπων.

Αναστάσιος Γιαννουλάτος, αρχιεπ. Αλβανίας,
Συνύπαρξη: Ειρήνη, φύση, φτώχεια, τρομοκρατία, αξίες. Θρησκευολογική θεώρηση

Βαπτισμένος χριστιανός και πολιτικός Γάμος

Ο πολιτικός Γάμος ισχύει στην Ελλάδα ως επιλογή από το 1982. Είναι τελετή νομικού χαρακτήρα και πραγματοποιείται ενώπιον του Δημάρχου ή του Προέδρου μιας κοινότητας, ως εκπροσώπου της κρατικής εξουσίας. Για την Εκκλησία ο πολιτικός Γάμος έχει το χαρακτήρα ενός συμβολαίου, μιας επίσημης συμβολαιογραφικής πράξης.

Το μυστήριο του Γάμου ενώνει τους συζύγους με τη θεϊκή ευλογία, αγιάζει ακόμα και τα υλικά στοιχεία του Γάμου και προβάλλει ως πρότυπο της αγάπης των συζύγων τη σχέση Χριστού και Εκκλησίας. Δίνει στα νέα ζευγάρια τη δυνατότητα μεταφυσικού προβληματισμού και τα συνδέει με την παράδοση του τόπου μας.

Έξω από τα πλαίσια του μυστηρίου, ο Γάμος είναι ένα απλό κοινωνικό γεγονός. Η Εκκλησία, βεβαίως, λαμβάνει υπόψη τους λόγους που οδήγησαν κάποιους στον πολιτικό Γάμο. Θεωρεί, όμως, ότι για τον χριστιανό που ζει σε μια χώρα θρησκευτικά ελεύθερη, όπως η Ελλάδα, ο πολιτικός Γάμος εκφράζει την επιλογή των συζύγων ν' αποξενωθούν από την εκκλησιαστική παράδοση. Γι' αυτό και μετά από έναν πολιτικό Γάμο, δημιουργούνται προβλήματα στη συμμετοχή του ζευγαριού σε άλλα μυστήρια της Εκκλησίας.

Σχολικό Βιβλίο Θρησκευτικών Α' Λυκείου, ΔΕ 25.

Σημειώνουμε...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....